

**Posudek na diplomovou práci Bc. Vojtěcha Marka
„Populační vývoj Pardubického kraje od roku 2006
a prognóza do roku 2041“**

Předkládaná diplomová práce se skládá celkem ze 108 stran textové části, z čehož je 91 stran vlastního textu a zbylé strany tvoří tabulkovou a grafickou přílohu. Cílem práce bylo postihnout populační vývoj v Pardubickém kraji na menších územních jednotkách z hlediska úmrtnosti, porodnosti, sňatečnosti, rozvodovosti, umělé potratovosti, přirozeného přírůstku a migraci od roku 2006 do roku 2015 a poté pomocí shlukové analýzy vymezit podrobné regiony (s.13). Následně pak predikovat populační vývoj v Pardubickém kraji pomocí populační prognózy. Práce je rozdělena do šesti dále strukturovaných kapitol: 1. Úvod, 2. Obecné charakteristiky Pardubického kraje, 3. Vývoj obyvatelstva podle ORP mezi roky 2006 a 2015, 4. Shluková analýza ORP Pardubického kraje, 5. Prognóza vývoje obyvatelstva v Pardubickém kraji a 6. Závěr.

V úvodu autor popisuje východiska práce, datové zdroje, postup při jejím zpracování, předpoklady očekávaného demografického vývoje a vlastní smysl: pro účely strategického plánování na úrovni kraje, mj. i ve vztahu ke kohezní politice daného regionu. Smysl a cíl práce je jistě rozumný.

V další části se autor věnuje diskusi s literaturou a zde začínají problémy, které se bohužel táhnou celou prací. Ta totiž obsahuje neuvěřitelné množství překlepů, stylistických a gramatických chyb ale i – z hlediska demografa nepochopitelné – zmatení pojmů. Konkrétní příklady: na s. 15 se vyskytují celkem čtyři chyby, pozoruhodné je především „věkové složení úmrtnosti“ na konci strany. Oponent se rovněž domnívá, že autor práce měl do češtiny přeložit „push“ a „pull“ faktory, ČSÚ data o migraci „neschraňuje“ ale zpracovává a publikuje (s.19), skutečně zvláštní je odkaz na zákon o rozvodu (s.57) – Kurzy měn, komodity, akcie, online zprávy (webový prohlížeč je dobrý sluha, ale špatný pán..).

V metodice na s. 21 autor zmiňuje vážení za víceleté období, bylo by užitečné, kdyby autor uvedl, proč váhy takto stanovil. Oponent se dále domnívá, že problematické je průměrování dat ORP do okresů. Dalším problémem je pak užití momentových měř (průměr, variační koeficient, směrodatná odchylka) pro použité ukazatele v kapitole 5: tabulka 5 – deskriptivní statistiky ORP. Mnohem vhodnější pro tento typ dat jsou kvantilové míry, které ostatně autor použil při analýze (s. 72). Referenční zdroj (Bedáňová 2016), také není ten nejvhodnější.

Druhá kapitola je věnována charakteristikám Pardubického kraje, společně s geografickými charakteristikami jsou uvedeny i základní demografické charakteristiky. Na s. 35 je obrázek s věkovou strukturou Pardubického kraje a ČR – lepší než zvolená kombinace dvou typů grafů do jednoho by bylo grafy za obě území oddělit, tedy vytvořit dvě věkové pyramidy, případně vhodným barevným škálováním obě území složit do jednoho grafu jako je tomu na s. 76 a dalších. Následuje zajímavá podkapitola věnovaná ekonomickým charakteristikám Pardubického kraje. Třetí kapitola je věnována vývoji obyvatelstva Pardubického kraje podle ORP mezi lety 2006 a 2015. Pro analýzu byly vybrány všechny demografické procesy – bohužel počítané průměrováním hodnot podle ORP (viz poznámka k metodice).

Čtvrtá kapitola je věnována vypočtené shlukové analýze za ORP Pardubického kraje a výsledek je vcelku srozumitelně interpretován. Pátá kapitola je pak věnována prognóze vývoje obyvatelstva v Pardubickém kraji a vymezuje se proti prognóze za ČR (s. 73). To je správné, pokud ale autor tvrdí, že prognóze nezachycuje všechny aspekty vývoje Pardubického kraje, bylo by užitečné uvést, v čem se na úrovni vstupních parametrů liší (nejlépe ve formě tabulky). Textově komentovány jsou jak výsledky prognózy počtu obyvatel,

tak i odvozené prognózy domácností, tabulky se základními výsledky jsou obsaženy v příloze. Závěrečná šestá kapitola pak obsahuje shrnutí předchozích výsledků.

Jedná se o práci nesporně zajímavou, v rámci práce je zpracováno množství informací, které by mohly být z aplikačního hlediska (jak píše autor) přínosem, některé metodické postupy (průměrování hodnot za okresy, použití momentových měr) jsou však diskutabilní. S touto výhradou doporučuji práci k obhajobě.

Ing. Jaroslav Kraus, Ph.D.

12. května 2017